

Briuselis, 2026 m. gegužės 5 d.
(OR. en)

8313/26

Tarpinstitucinė byla:
2025/0550 (COD)

CULT 49	SAN 226
AUDIO 51	IND 258
FREMP 132	COMPET 445
CODEC 696	PROCIV 78
CADREFIN 159	HYBRID 48
FIN 552	DISINFO 33
IA 87	JAI 463
JEUN 59	SERVICES 21
EDUC 120	POLGEN 86
CULT HERIT 12	MI 355
SOC 202	RELEX 519
GENDER 30	INF 106
DIGIT 108	COPEN 139
DATAPROTECT 126	JUSTCIV 55
ANTIDISCRIM 37	DROIPEN 66

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Tarybai

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma 2028–2034 m. programa „AgoraEU“ ir panaikinami reglamentai (ES) 2021/692 bei (ES) 2021/818
– *Dalinis bendras požiūris*

I. IVADAS

1. 2025 m. liepos 16 d. Europos Komisija priėmė pasiūlymą dėl 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos, įskaitant pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma programa „AgoraEU“.

2. Programa „AgoraEU“ siekiama stiprinti kultūrą, žiniasklaidą ir piliečių dalyvavimą, kad būtų užtikrintas Europos šalių demokratijos atsparumas. Ji grindžiama dabartinio finansavimo laikotarpio programos „Kūrybiška Europa“ ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių (CERV) programos pasiekimais.
3. Pasiūlymą sudaro trys pagrindinės paprogramės, kurių kiekviena susijusi su skirtingu tikslu:
 - „Kūrybiška Europa“. Kultūra prisidėtų prie tarpvalstybinės kultūros kūrybos ir bendradarbiavimo;
 - MEDIA+ padidintų įvairovę audiovizualiniame ir vaizdo žaidimų sektoriuose ir jų konkurencingumą; taip pat remtų laisvą ir nepriklausomą žurnalistiką bei naujienų žiniasklaidą;
 - CERV+ skatintų pagrindines teises ir lygybę; užkirstų kelią diskriminacijai, paskatintų demokratinį dalyvavimą ir užtikrintų teisinės valstybės puoselėjimą.

II. DARBAS KITOSE INSTITUCIJOSE

4. Europos Parlamente pasiūlymą kartu nagrinėja Kultūros ir švietimo (CULT) ir Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų (LIBE) komitetai. Pranešėjos – Emma Rafowicz (S&D) (CULT) ir Alice Kuhnke (Verts/ALE) (LIBE).
5. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl šio pasiūlymo priėmė 2025 m. gruodžio 4 d.¹
6. Regionų komitetas nuomonę turėtų priimti 2026 m. gegužės 4–5 d.

¹ Dok. 16709/25.

III. DARBAS TARYBOJE IR JOS PARENGIAMUOSIUOSE ORGANUOSE

7. Taryboje pasiūlymą nagrinėjo Kultūros reikalų komitetas, glaudžiai bendradarbiaudamas su Audiovizualinių klausimų ir žiniasklaidos darbo grupės ir Pagrindinių teisių, piliečių teisių ir laisvo asmenų judėjimo darbo grupės nariais.
8. Pasiūlymas pradėtas nagrinėti 2025 m. rugsėjo mėn. ir buvo nagrinėjamas dvylikoje Kultūros reikalų komiteto posėdžių pirmininkaujant Danijai ir Kiprui. Lapkričio 28 d. EYCS tarybos posėdyje pirmininkaujanti Danija pateikė pažangos ataskaitą².
9. Pirmininkaujantis Kipras parengė penkis kompromisinius tekstus, kuriuos Kultūros reikalų komitetas nagrinėjo 2026 m. sausio 19–21 d., vasario 16 d., kovo 11 d., kovo 27–31 d. ir balandžio 17 d.; dėl galutinio kompromisinio teksto buvo susitarta balandžio 17 d. Kultūros reikalų komiteto posėdyje. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas deryboms, pirmininkaujanti valstybė narė taip pat parengė aiškinamąjį pranešimą dėl naujai nustatytos kultūros ir kūrybos sektorių apibrėžties.
10. 2026 m. balandžio 29 d. Nuolatinių atstovų komitetas išnagrinėjo šio pranešimo priede pateiktą kompromisinį tekstą. Visos delegacijos galėjo pritarti šiam tekstui, išskyrus vieną delegaciją, kuri pareiškė išlygą.

² Dok. 15187/25.

IV. PAGRINDINIAI PIRMININKAUJANČIOS VALSTYBĖS NARĖS KOMPROMISINIO TEKSTO ELEMENTAI

11. Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad priede pateiktas tekstas³ yra subtiliai subalansuotas kompromisas, atspindintis skirtingas valstybių narių pozicijas.
12. Kadangi siūlomas reglamentas yra pasiūlymų, susijusių su daugiamete finansine programa (DFP), rinkinio dalis, visos teksto nuostatos, darančios poveikį biudžetui arba atitinkančios elementus, kurie yra horizontaliųjų derybų dėl DFP dalis, pateikiamos laučtiniuose skliaustuose, todėl jos nėra įtrauktos į dalinį bendrą požiūrį, kol nepadaryta tolesnė pažanga dėl DFP. Šios nuostatos, kurios tekste pateikiamos laučtiniuose skliaustuose, yra susijusios su 4 konstatuojamąja dalimi (finansinis paketas), 30 konstatuojamąja dalimi (įgyvendinimas pagal Europos konkurencingumo fondo programą „InvestEU“), 31 konstatuojamąja dalimi (biudžeto garantija arba finansinė priemonė), 35 konstatuojamąja dalimi (Veiklos rezultatų reglamento laikymasis), 40 konstatuojamąja dalimi (trukmė), 1 straipsniu (trukmė), 11 straipsniu (biudžetas) ir 15 straipsniu (biudžeto garantija arba finansinė priemonė). 2026 m. kovo 24 d. Daugiametės finansinės programos *ad hoc* darbo grupė (DFP *ad hoc* darbo grupė) aptarė galimybę preliminariai paskirstyti asignavimus pagal programos paprogrames.
13. Reglamento struktūra išliko tokia pati kaip ir Komisijos pasiūlyme: septyni skyriai ir trys pagrindinės paprogramės („Kūrybiška Europa. Kultūra“, MEDIA+ ir CERV+).

³ Pakeitimai, palyginti su Komisijos pasiūlymu, pažymėti taip: naujas tekstas pažymėtas **paryškintuoju šriftu ir pabrauktas**, o išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu [...].

14. **Pagrindiniai klausimai**, įtraukti į pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinį tekstą, yra šie:

a) Bendrosios nuostatos

2 straipsnis („Apibrėžtys“) papildytas nauja termino „kultūros ir kūrybos sektoriai“ apibrėžtimi, grindžiama atitinkama 2021–2027 m. programoje „Kūrybiška Europa“ pateikta apibrėžtimi. Šioje apibrėžtyje paaiškinamos pagrindinės sektorių ypatybės ir pateikiamas nebaigtinis atitinkamų sektorių sąrašas. Visame tekste buvo padaryta keletas pakeitimų, kad formuluotės būtų suderintos su šia apibrėžtimi. Siekiant paaiškinti šios apibrėžties logiką ir skirtumą tarp paprogramių „Kūrybiška Europa. Kultūra“ ir MEDIA+, tekstas papildytas naujomis 6a ir 6b konstatuojamosiomis dalimis.

3 straipsnyje („Programos tikslai“) įvadinis paprogramės CERV+ aprašymas papildytas pažymint Sąjungos vertybių apsaugos ir propagavimo svarbą.

b) Paprogramė „Kūrybiška Europa. Kultūra“

Paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ atveju naujoje 8a konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad sektoriniai metodai turėtų papildyti veiksmus, apimančius visus susijusius sektorius, numatant tikslingesnius veiksmus.

c) Paprogramė MEDIA+

Paprogramės MEDIA+ atveju, atsižvelgiant į daugelio delegacijų prašymus ir intensyvias derybas, 5 straipsnis („Audiovizualinis sektorius“) papildytas pastraipa, susijusia su sąvoka „vienodos sąlygos“, vartojant beveik tokią pačią formuluotę kaip ir dabartinėje programoje „Kūrybiška Europa“. 12 konstatuojamoji dalis papildyta atitinkama nuoroda.

Be to, 5 straipsnis papildytas pažymint nepriklausomą prodiusavimą ir bendrą prodiusavimą, o 12 konstatuojamoji dalis papildyta atitinkama formuluote.

Kalbant apie konkretų „naujienu“ tikslą, tekstas papildytas 13a konstatuojamąja dalimi, kurioje labiau akcentuojamas žiniasklaidos nepriklausomumas ir tvarumas, darant nuorodą į Reglamentą (ES) 2024/1083 (Europos žiniasklaidos laisvės aktas).

d) Paprogramė CERV+

Kalbant apie paprogramę CERV+, 8 straipsnyje (Kategorija „Daphne“), atsižvelgiant į daugelio delegacijų raginimus, tekstas papildytas nuoroda į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje. 18 konstatuojamoji dalis papildyta panašia nuoroda.

Dėl 15 konstatuojamosios dalies, grindžiamos Sutartyse įtvirtintais lygybės ir nediskriminavimo principais, vyko intensyvios diskusijos. Kai kurios delegacijos pageidavo, kad tekste būtų paliktas Komisijos pasiūlyme pateiktas išsamus diskriminacijos formų sąrašas, tačiau kitos delegacijos norėjo, kad būtų vartojama bendresnė formuluotė, kartu akcentuodamos kai kurias konkrečias diskriminacijos formas, nurodytas pasiūlyme pateiktame pirminiame sąraše. Kompromisas dėl priede išdėstyto teksto buvo pasiektas po ilgų derybų.

Siekiant pabrėžti vaiko (16a) ir asmenų su negalia (16b) teisių apsaugą ir propagavimą, tekstas papildytas naujomis 16a ir 16b konstatuojamosiomis dalimis.

e) Kompleksiniai bei horizontalieji prioritetai ir veikla

10 straipsnis („Kompleksiniai bei horizontalieji prioritetai ir veikla“) papildytas nauja pastraipa, kurioje nurodomi „AgoraEU“ centrai ir apibūdinamos pagrindinės jų pareigos. Daugiau informacijos apie centrus ir numatomą jų veikimą pateikta 36 konstatuojamojoje dalyje.

f) Valdymas

Remiantis pirmininkaujančios Danijos 2025 m. lapkričio mėn. pažangos ataskaitoje pasiūlytu kompromisiniu tekstu, šis tekstas papildytas nauju 17a straipsniu, įskaitant atitinkamą 38a konstatuojamąją dalį, kuriuo nustatoma komiteto procedūra. 17 straipsnyje nurodyta, kad Komisija darbo programas priima įgyvendinimo aktais, laikydamasi nagrinėjimo procedūros.

g) Kiti klausimai

Kadangi į pasiūlymą nebuvo įtrauktas priedas su išsamesniu programos veiksmų aprašymu, visas tekstas papildytas išdėstant konkrečius veiksmus, kuriuos, delegacijų nuomone, reikia akcentuoti.

Be to, tekstas papildytas naujomis konstatuojamosiomis dalimis siekiant atsižvelgti į delegacijų prašymą daugiau dėmesio skirti šiems klausimams: atokiausių regionų ypatumai (27a konstatuojamoji dalis), naudotojams patogi paraiškų teikimo ir ataskaitų teikimo tvarka ir dotacijų perdavimo galimybė (27b konstatuojamoji dalis), poveikis, kokybė ir aktualumas kaip pagrindiniai projektų vertinimo kriterijai (27c konstatuojamoji dalis), pagarba Sąjungos vertybėms, susijusioms su biudžeto vykdymu (33a konstatuojamoji dalis), kompleksinė ir horizontalioji veikla, kuria siekiama įveikti bendrus iššūkius, pavyzdžiui, susijusius su DI (35a konstatuojamoji dalis) ir skaitmeninių technologijų naudojimu kultūros ir kūrybos sektoriuose (35b konstatuojamoji dalis).

Standartinių nuostatų, įtrauktų į kai kurias kitas DFP sektorių programas, tekstas (programos „AgoraEU“ atveju: 6, 33, 34, 36a, 37, 38a bei 40 konstatuojamosios dalys ir 12–20 straipsniai) buvo pakoreguotos siekiant atspindėti standartines formuluotes.

V. IŠVADA

EYCS tarybos prašoma susitarti dėl dalinio bendro požiūrio dėl šio pranešimo priede pateikto teksto.

Pasiūlymas
EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS
kuriuo nustatoma 2028–2034 m. programa „AgoraEU“
ir panaikinami reglamentai (ES) 2021/692 bei (ES) 2021/818

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 19 straipsnio 2 dalį, 21 straipsnio 2 dalį, 24 straipsnį, 167 straipsnio 5 dalį, 168 straipsnio 5 dalį ir 173 straipsnio 3 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁴,
atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁵,
laikydamiės įprastos teisėkūros procedūros,

⁴ OL C [...], [...], p. [...].

⁵ OL C [...], [...], p. [...].

kadangi:

1. remiantis Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 straipsniu, Sąjunga yra grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Šios vertybės yra bendros valstybėms narėms, kurių visuomenėje vyrauja pliuralizmas, nediskriminavimas, tolerancija, teisingumas, solidarumas ir moterų bei vyrų lygybė (toliau – Sąjungos vertybės). Sąjungos vertybės atsispindi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) įtvirtintose teisėse, laisvėse ir principuose. Be to, ES sutarties 3 straipsniu Sąjunga įgaliojama **skatinti taiką, savo vertybes ir savo tautų gerovę**, skatinti vaiko teisių apsaugą, **gerbti turtingą savo kultūros ir kalbų įvairovę ir užtikrinti, kad Europos kultūros paveldas būtų saugomas ir turtinamas**. Be to, ES sutarties 10 straipsnyje nustatyta, kad Sąjungos veikla pagrįsta atstovaujama demokratija, kad piliečiai Sąjungos lygmeniu yra tiesiogiai atstovaujami Europos Parlamente ir kad jie turi teisę dalyvauti demokratiame Sąjungos gyvenime. **SESV** 20 straipsniu įvedama Sąjungos pilietybė ir nustatomos svarbios teisės, kuriomis, inter alia, naudojasi Sąjungos piliečiai;

2. kultūra, [...] žiniasklaida ir Sąjungos vertybių propagavimas bei pagarba joms yra **esminiai** [...] laisvos, sąžiningos, įvairios, įtraukios ir darnios Sąjungos elementai. Piliečių dalyvavimas ir įsitraukimas deramai laikantis Sąjungos vertybių yra Sąjungos demokratinio gyvenimo pagrindas, o **kultūra ir** žiniasklaida atlieka esminį vaidmenį formuojant viešąją nuomonę ir sudarant sąlygas laisvoms diskusijoms. Audiovizualiniai kūriniai bei visos kitos kultūrinės ir kūrybinės raiškos formos **ir** [...] kultūros paveldas yra nepaprastai svarbūs Europos įvairovei ir visuomenės atsparumo bei ES piliečių ir bendruomenių tarpusavio supratimo stiprinimui;
3. programa „AgoraEU“ (toliau – Programa), **kuri remiasi programos „Kūrybiška Europa“ ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių (CERV) programų pasiekimais**, svariai prisidės prie [...] **tu** tikslų, teisių ir vertybių pasiekimo ir įgyvendinimo;

4. ši Programa turėtų pakeisti programą „Kūrybiška Europa“, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/818⁶, ir Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą, nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/692⁷. Ja turėtų būti racionalizuoti įvairūs finansavimo veiksmai, kuriais remiama žiniasklaidos laisvė bei pliuralizmas, ir kovojama su dezinformacija, remiant informacijos apie Sąjungos reikalus teikimą. Laisva pliuralistinė žiniasklaida ir pilietinė visuomenė yra vienos iš pagrindinių Sąjungos demokratinė sistemų sergėtojų, atliekančių labai svarbų vaidmenį užtikrinant demokratinį atsparumą, ir turėtų būti remiamos. Pagal Programą taip pat turėtų būti remiami kultūros, kūrybos ir žiniasklaidos sektoriai, **saugoma ir skatinama kultūros savaiminė vertė**, išnaudojama kultūros ir kultūros įvairovės galia, stiprinama **žiniasklaidos ir** informacinė erdvė ir remiamos Sąjungos pastangos stiprinti teisėmis grindžiamą, įtraukią, lygiateisę ir demokratinę visuomenę. [Šiuo reglamentu nustatomas programos „AgoraEU“ orientacinis finansinis paketas⁸. Šio reglamento tikslais einamosios kainos apskaičiuojamos taikant fiksuotą 2 % defliatorių;]

⁶ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/818, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. programa „Kūrybiška Europa“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1295/2013, (OL L 189, 2021 5 28, p. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>).

⁷ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/692, kuriuo nustatoma Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1381/2013 ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 390/2014, (OL L 156, 2021 5 5, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

⁸ Kai aktualu, pagal Programą teikiama parama paspartinamos arba skatinamos investicijos, proporcingai, vengiant dubliavimosi ar išstūmimo sprendžiant rinkos nepakankamumo arba neoptimalaus investavimo atvejus situacijas ir skatinant privatųjį finansavimą, ir kuriama Sąjungos pridėtinė vertė.

5. kad Programa būtų veiksminga, joje turėtų būti atsižvelgiama į skirtingų politikos sričių ir sektorių specifinį pobūdį ir iššūkius, jų skirtingas tikslines grupes ir konkrečius poreikius, laikantis tikslingo požiūrio;
 6. [...] pastarojo meto patirtis parodė, kad sparčiai kintančioje ekonominėje, socialinėje ir geopolitinėje aplinkoje reikia lankstesnės daugiametės finansinės programos ir jos atskirų programų. Siekiant to ir atsižvelgiant į programos „AgoraEU“ tikslus, skiriant finansavimą bus tinkamai atsižvelgiama į kintančius politikos poreikius ir Sąjungos prioritetus, nustatytus atitinkamuose Komisijos paskelbtuose dokumentuose, Tarybos išvadose ir Europos Parlamento rezoliucijose, kartu užtikrinant pakankamą įgyvendinimo nuspėjamumą;
- 6a. kultūros ir kūrybos sektoriai apima visas raiškos ir pateikimo formas, susijusias su menu, kultūra, kultūros paveldu, taip pat audiovizualiniu sektoriumi ir žiniasklaida. Programoje turėtų būti atsižvelgiama į dvišypį šių sektorių pobūdį, pripažįstant, viena vertus, kultūros savaiminę bei meninę vertę ir, kita vertus, tu sektorių ekonominę vertę, įskaitant platesnio masto jų indėlį į augimą, konkurencingumą, kūrybiškumą ir inovacijas. Tai atitinka 2007 m. kovo 18 d. įsigaliojusią 2005 m. UNESCO Konvenciją dėl kultūros raiškos įvairovės apsaugos ir skatinimo, kurios šalimis yra Sąjunga ir jos valstybės narės;**

6b) igyvandinimo tikslais Programoje turētu būti atsižvelgiama į skirtingų kultūros ir kūrybos sektorių specifinį pobūdį, iššūkius, politikos aplinkybes ir konkrečius poreikius. Todėl šie klausimai sprendžiami per atskiras paprogrames: viena, skirta audiovizualiniam ir naujienų žiniasklaidos sektoriams (toliau – paprogramė MEDIA+), ir kita, skirta kitiems kultūros ir kūrybos sektoriams (toliau – paprogramė „Kūrybiška Europa. Kultūra“);

7. kultūros ir kūrybos sektoriai, **priskirti paprogramei „Kūrybiška Europa. Kultūra“, turētu [...] apimti [...], inter alia, architektūrą, archyvus, bibliotekas ir muziejus, dailiuosius amatus, materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą, dizainą (įskaitant mados dizainą), festivalius, muziką, literatūrą, scenos menus, knygas, leidybą ir vaizduojamuosius menus. [...]. Tai kultūros, kaip „viešosios gėrybės“, apraiškos, dažnai priklausančios nuo intelektualios nuosavybės teisių, [...] generuojančios prasmę, [...] įkūnijančios [...] Sąjungos vertybes ir prisidedančios prie kultūrinių teisių apsaugos ir propagavimo, kaip būdo didinti kultūros prieinamumą ir skatinti dalyvavimą kultūriniame gyvenime.** Jos taip pat yra didelis Sąjungos ir jos regionų turtas, nes pritraukia tvarų turizmą ir pasaulinėje arenoje kuria dinamiško žemyno įvaizdį;

7a) Programoje turėtų būti visapusiškai pripažįstama ir pabrėžiama šių sektorių savaiminė ir meninė vertė. Be to, joje [...] turėtų būti pripažįstamas [...] jų papildomas socialinis ir ekonominis indėlis, be kita ko, į socialinę ir teritorinę sanglaudą, demokratines vertybes, gerovę ir sveikatą, ES atsparumą, tvarų augimą, [...] darbo vietų kūrimą, konkurencingumą, kūrybiškumą, [...] inovacijas ir žaliają pertvarką;

8. šiems [...] sektoriams [...] Sąjungoje būdinga nacionalinio ir lingvistinio pobūdžio fragmentacija. Juose taip pat susiduriama su daugybe iššūkių, pavyzdžiui, išpuoliais prieš meninės raiškos laisvę, mažų garantijų darbo sąlygomis, skaitmenine transformacija, **vis didėjant skaitmeninių platformų vaidmeniui ir** dirbtinio intelekto **(DI)** naudojimo mastams, taip pat poreikiu **švelninti klimato kaitą ir** prisitaikyti prie jos. Programa turėtų padėti tiems sektoriams reaguoti į tokius iššūkius, išnaudoti visą savo potencialą ir ryžtingai orientuotis į ateitį, kartu užtikrinant kuo platesnį dalyvavimą, be kita ko, vietos ir regionų subjektų, įvairiais kanalais ir formatais;

8a) į paprogramę „Kūrybiška Europa. Kultūra“ turėtų būti įtraukiami veiksmai, apimantys visus jai priskirtus sektorius. Papildant šį horizontalųjį požiūrį, turėtų būti remiami sektoriniai metodai, skirti sektoriams, kuriuose dėl bendrų poreikių ir konkrečių iššūkių, su kuriais susiduriama Sąjungoje, reikia tikslingesnio požiūrio, pavyzdžiui, muzikos, knygų leidybos ir bibliotekų sektoriuose. Šie tikslingesni veiksmai gali būti įvairių formų, įskaitant kultūrinius apdovanojimus, teminę veiklą, taip pat gebėjimų stiprinimą ir tarpusavio mokymąsi;

9. **Europos kultūros pavelde įtvirtinti idealai, principai ir vertybės yra bendras Europos atminimo, supratimo, tapatybės, dialogo, sanglaudos ir kūrybiškumo šaltinis.** Europos kultūros paveldas – **ties materialusis, tiek nematerialusis** – yra bendras ir neįkainojamas palikimas, susiduriantis su biudžeto apribojimais, gaivalinėmis ir antropogeninėmis nelaimėmis, klimato kaita ir regioniniais konfliktais. Svarbu tokį paveldą apsaugoti ir išsaugoti, didinti [...] prieinamumą prie jo ir puoselėti [...] kolektyvinę europinę tapatybę. **Būtina užtikrinti atvirą ir įtraukia prieigą prie kultūros paveldo, be kita ko, tinkamai rengiant paveldo specialistus.** Išsaugant paveldą skaitmeniniu pavidalu, taip pat užtikrinama, kad ateities kartos galėtų mokytis iš savo kultūros paveldo, jį vertinti ir semtis iš jo įkvėpimo;

10. pagal Programą taip pat turėtų būti teikiama finansinė parama veiksams, susijusiems su Europos paveldo ženklu ir Europos kultūros sostinėmis, **kuriais** [...] išaukštinama ir [...] **saugoma** turtinga Europos kultūros įvairovė bei paveldas, susiejant juos su vietos lygmeniu ir prisidedant prie kultūra grindžiamų vystymosi strategijų;
11. **paprogramė MEDIA+ apima žiniasklaidą, įskaitant audiovizualinį ir naujienų žiniasklaidos sektorius. Ja remiamas,** [...] inter alia, toks turinys kaip filmai, serialai, **dokumentiniai filmai, animaciniai filmai,** vaizdo žaidimai **ir imersinė realybė,** naujienos ir informacija, [...] taip pat paslaugos, įskaitant teatro renginius, televizijos ir radijo transliacijas, **tinklalaides,** spausdintinę ir internetinę leidybą[...]. **Žiniasklaidos sektoriai užima išskirtinę padėtį mūsų šalių demokratijoje, kultūroje ir ekonomikoje. Dažnai šie sektoriai priklauso nuo intelektualios nuosavybės teisiu.** Skaitmeninė pertvarka, visų pirma dirbtinio intelekto augimas, paspartino žiniasklaidos konvergenciją, pakeitė vartotojų elgesį, sutrikdė verslo ir pajamų modelius, taip pat intelektualios nuosavybės valdymą ir naudojimą. Todėl Sąjunga turėtų **remti žiniasklaidos sektorių tvarumą ir konkurencingumą ir** padėti [...] **jiems** klestėti [...]. **Sąjunga** turėtų skatinti **kūrybiškumą ir** inovacijas ir **didinti** galimybes gauti finansavimą, skatinti [...] naujienų, audiovizualinių ir kitų žiniasklaidos sektorių **sinergijas** ir remti įvairių rūšių žiniasklaidos subjektų bendradarbiavimą visoje Sąjungoje. **Teikiant bet kokios rūšies paramą žiniasklaidai ar finansavimą dalyvaujančiose šalyse turėtų būti visapusiškai gerbiama žiniasklaidos laisvė ir nepriklausomumas;**

12. Sąjungos audiovizualinis sektorius susiduria su **nuolatiniais** iššūkiais, kylančiais dėl ribotos tarpvalstybinės sklaidos, kintančių vartojimo įpročių ir ne Sąjungos subjektų dominavimo. Atsižvelgiant į šiuos iššūkius, Sąjungos intervencinėmis priemonėmis turėtų būti remiami Europos audiovizualinių ir vaizdo žaidimų **sektorių** [...] pajėgumai kurti, finansuoti, prodiusuoti ir platinti Europos kūrinius, **įskaitant paveldo kūrinius**, visose platformose, kurios yra prieinamos ir patrauklios auditorijai Sąjungoje ir už jos ribų. **Parama kūrybai apima, inter alia, paramą audiovizualinių kūrinių scenarijų rašymui, vystymui ir prodiusavimui, visų pirma paramą bendram prodiusavimui ir nepriklausomam prodiusavimui. Kadangi rinkos sąlygos ir audiovizualinės veiklos vykdytojų veikla vis kinta, įgyvendinant Programą turėtų būti nustatyti konkretūs kriterijai, kurie nusakytu, kaip apibrėžiama nepriklausoma prodiusavimo bendrovė.** [...] **Sąjungos intervencinėmis priemonėmis** turėtų būti **toliau** skatinamas įvairių žiniasklaidos formatų intelektinės nuosavybės pritaikymas transmedijoms, prisidedama prie valstybių narių, turinčių skirtingus rinkos pajėgumus, bendradarbiavimo skatinimo, **skatinamas platesnis subjektų iš skirtingo dydžio rinkų dalyvavimas** ir prisidedama prie Sąjungos audiovizualinio sektoriaus reglamentavimo sistemos. **Paprogramėje MEDIA+ turėtų būti atsižvelgiama į šalių skirtumus, susijusius su audiovizualinių kūrinių ir turinio prodiusavimu, platinimu, prieiga prie jų ir jų vartojimu, taip prisidedant prie vienesnių sąlygų sudarymo, padedant plėsti skirtingus audiovizualinius pajėgumus turinčių šalių dalyvavimą ir didinti jų bendradarbiavimą;**

13. naujienų žiniasklaidos priemonės ir žurnalistai visoje Sąjungoje patiria vis didesnę [...] spaudimą, visų pirma **dėl** [...] pasaulinių interneto platformų populiarėjimo **ir DI paslaugų poveikio**, kintančių vartojimo įpročių ir didėjančios dezinformacijos sklaidos. Šie iššūkiai daro poveikį pajamoms iš naujienų ir naujienų platinimui, kenkia naujienų žiniasklaidos priemonių perspektyvumui ir visuomenės pasitikėjimui jomis ir riboja piliečių prieigą prie įvairaus, profesionaliai sukurto Europos žurnalistinio turinio. Sąjunga turėtų remti perspektyvią, **patikimą**, nepriklausomą ir įvairiapusę informacijos ekosistemą, apsaugoti pavojų patiriančius žurnalistus **ir skatinti jų saugumą. Ji turėtų** [...] skatinti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą[...] ir stiprinti **žiniasklaidos ir** informacinės erdvės[...] integralumą. **Šių tikslų turėtų būti siekiama, inter alia, remiant profesionalios naujienų žiniasklaidos modernizavimą, be kita ko, taikant novatorišką praktiką, kuria tobulinamas žurnalistinis darbas, ir stiprinant vietos žiniasklaidos vaidmenį apsaugant demokratines diskusijas, visų pirma naujienų dvikumose. Sąjunga taip pat turėtų** skatinti [...] priemones ir stiprinti [...] bendradarbiavimą, kuriuo siekiama kovoti su dezinformacija ir remti **visu piliečių, įskaitant visas amžiaus grupes ir pažeidžiamas grupes**, skaitmeninį raštingumą bei gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis. [...] **Parama naujienų žiniasklaidai turėtų padėti propaguoti ir apsaugoti reguliavimo ir pripažintus saviregulavimo standartus, taip stiprinant profesionalios žurnalistikos ir patikimo naujienų turinio vaidmenį;**

13a) žiniasklaida Sąjungoje vis dažniau veikia tarpvalstybiniu mastu ir prisideda prie vidaus rinkos veikimo. Naujausiomis Sąjungos iniciatyvomis, visų pirma Reglamentu (ES) 2024/1083 (Europos žiniasklaidos laisvės aktu), siekiama šalinti kliūtis laisvam žiniasklaidos paslaugų teikimui ir didinti skaidrumą, teisinį tikrumą ir sąžiningą konkurenciją visoje Sąjungoje. MEDIA+ tikslai turėtų derėti su Direktyva 2010/13/ES ir Reglamentu (ES) 2024/1083 ir juose turėtų būti akcentuojamas žiniasklaidos nepriklausomumas ir tvarumas;

14. demokratinės Sąjungos valstybės susiduria su vis didesniais iššūkiais. Piliečių pasitikėjimas demokratinėmis institucijomis ir procesais dar labiau mažėja dėl dezinformacijos, socialinės poliarizacijos ir neapykantos, darančių poveikį rinkimų ir kitiems demokratiniams procesams. Siekiant, kad Europos demokratija taptų atsparesnė, būtina vadovautis visą visuomenę apimančiu, **teisėmis grindžiamu** požiūriu;

15. pagrindinių teisių apsauga ir propagavimas padeda kurti demokratiškesnę Sąjungą. Nediskriminavimas **ir lygybė yra** [...] vieni iš pagrindinių Sąjungos principų, įtvirtinti SESV **8, 10 ir** 19 straipsniuose bei Chartijos 21 **ir 23** straipsniuose **ir įtraukti į ES sutarties 2 straipsnį**. Kuriant lygiateisę ir nediskriminacinę visuomenę prisidedama prie to, kad būtų išnaudotas įvairių asmenų potencialas ir skatinamas kultūrinis, ekonominis ir socialinis augimas. Tai taip pat padeda šalinti svarbias pamatines **smurto dėl lyties ir** smurto prieš pažeidžiamas grupes, **kuris** [...] yra tiesioginis išpuolis prieš lygybę, priežastis. **Atitinkamai** [...] Programa turėtų būti skatinami veiksmai, kuriais kovojama su visų formų diskriminacija ir netolerancija, t. y. tiesiogine ir netiesiogine diskriminacija **ties realiaame gyvenime, tiek internete. Tai darant turėtų būti** [...] kreipiamas [...] dėmesys į konkrečias struktūrinės ir tarpsektorinės diskriminacijos formas, siekiant **skatinti lygybės ir nediskriminavimo aspektų integravimą ir** remti atitinkamas Sąjungos politikos programas. **Igyvendinant pagrindinius Sąjungos principus,** [...] Programa turėtų būti remiami veiksmai, kuriais siekiama užkirsti kelią **antisemitizmui ir** visų formų **rasizmui bei** ksenofobijai [...], **įskaitant, be kita ko, prieš juodaodžius nukreiptą rasizmą, prieš azijiečius nukreiptą rasizmą** ir neapykantą musulmonams, **netoleranciją mažumoms, įskaitant romus, ir kitų formų netoleranciją bei diskriminaciją, taip pat neapykantą kurstančioms kalboms, ir kovoti su šiais reiškiniiais. Ja taip pat turėtų būti remiami veiksmai, kuriais siekiama užkirsti kelią** homofobijai, bifobijai, transfobijai, interfobijai ir netolerancijai bei diskriminacijai dėl lytinės tapatybės, **ir kovoti** su šiais reiškiniiais. [...] ⁹ [...];

⁹ [...]

16. teisės į **privataus ir šeimos gyvenimo apsaugą** [...] ir asmens duomenų apsaugą, įtvirtintos [...] **atitinkamai** Chartijos 7 straipsnyje ir SESV 16 straipsnyje bei Chartijos 8 straipsnyje, įgyvendinamos specialiu reglamentu¹⁰ ir direktyva¹¹. Sąjungos teisinėje sistemoje nustatytos nuostatos, kuriomis siekiama veiksmingai apsaugoti teisę į asmens duomenų apsaugą. Šiomis teisinėmis priemonėmis nacionalinėms duomenų apsaugos priežiūros institucijoms patikėta užduotis skatinti visuomenės informuotumą apie su asmens duomenų tvarkymu susijusią riziką, taisykles, apsaugos priemones ir teises bei jų supratimą. Programa turėtų padėti didinti informuotumą **ir** [...] pagal ją turėtų būti vykdomi tyrimai bei kita susijusi veikla šioje srityje. **Tai turėtų būti daroma, pavyzdžiui,** [...] pasitelkiant nacionalines duomenų apsaugos priežiūros institucijas, atsižvelgiant į teisės į asmens duomenų apsaugą svarbą sparčios technologinės plėtros laikais;

16a) vaikai yra visaverčiai teisių turėtojai, o vaiko teisių, įskaitant vaikų dalyvavimą, apsauga ir propagavimas yra vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos tikslų. Pagal ES sutarties 3 straipsnį Sąjunga privalo, inter alia, skatinti vaiko teisių apsaugą, vadovaujantis Chartijos 24 straipsniu ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija;

¹⁰ OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88.

¹¹ OL L 119, 2016 5 4, p. 89–131.

16b) asmenų su negalia teisių apsauga ir propagavimas, taip pat visapusiškas jų dalyvavimas visuomenės gyvenime yra vieni iš pagrindinių Europos Sąjungos tikslų, kaip įtvirtinta SESV 10 straipsnyje ir Chartijos 26 straipsnyje. Programa taip pat turėtų padėti įgalinti Sąjungą ir valstybes nares vykdyti isipareigojimą, kurį jos prisiėmė prisijungusios prie 2006 m. gruodžio 13 d. priimtos JT asmenų su negalia teisių konvencijos (JT ANTK)¹², skatinti, saugoti ir užtikrinti, kad visi asmenys su negalia galėtų visapusiškai ir lygiateisiškai naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis;

17. lyčių lygybė yra viena iš pagrindinių **vertybiu** [...] ir vienas iš Sąjungos tikslų ir turėtų būti [...] **skatinama** pagal Programą. Nepaisant daugelio pasiekimų, tebėra didelių iššūkių, dėl kurių **Sąjunga** turi **papildomai** [...] įsipareigoti. Tai apima: veiksmus, kuriais siekiama užtikrinti laisvę nepatirti **visų rūšių** smurto dėl lyties, **įskaitant smurtą artimoje aplinkoje, seksualinį smurtą ir kibernetinį smurtą;** aukščiausių sveikatos standartų, įskaitant visų pirma lytinę ir reprodukcinę sveikatą **bei teises, propagavimą;** vienodą darbo užmokestį ir ekonominę įgalėjimą; [...] profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą ir [...] **vienodą priežiūros pareigų pasiskirstymą tarp moterų ir vyrų;** vienodas galimybes **dalyvauti darbo rinkoje;** [...] karjeros galimybes ir **sažiningas** darbo sąlygas; [...] kokybišką, **prieinama** ir įtraukų švietimą; [...] politinį dalyvavimą ir vienodą atstovavimą; [...] **veiksmingus** institucinius mechanizmus, kuriais užtikrinamos moterų teisės; [...] aktyvią kovą su lyčių stereotipais; kovą su tarpsektorine diskriminacija. **Pagal Programą turėtų būti remiamas lyčių lygybės ir lyčių aspektu integravimas – tai yra vienas iš tikslų, kurių Sąjunga siekia visose savo veiklos srityse;**

¹² OL L 23, 2010 1 27, p. 35–36.

18. smurtas dėl lyties ir smurtas prieš moteris, vaikus, jaunimą ir kitas rizikos grupes, pavyzdžiui, LGBTIQ asmenis ir asmenis su negalia, yra sunkus pagrindinių teisių pažeidimas ir toliau egzistuoja visoje Sąjungoje visuose socialiniuose ir ekonominiuose kontekstuose. **Siekiant užkirsti kelią tokiam smurtui ir su juo kovoti, reikia nuolatinės paramos moterų teisių organizacijoms, specializuotoms moterų tarnyboms ir kitoms smurto aukas remiančioms organizacijoms, kurios visose valstybėse narėse yra pirmieji reaguojantieji subjektai ir turi specializuotų ekspertinių žinių, būtinu pagrindinėms smurto dėl lyties ir kitų formų smurto priežastims ir apraiškoms šalinti.** Smurtas prieš moteris ir kitoms rizikos grupėms priklausančius asmenis yra žmogaus teisių pažeidimas ir tiesioginis išpuolis prieš lygybę. Todėl užkirsti kelią tokiam smurtui ir su juo kovoti yra visuomenės pareiga. **Tai** [...] padeda kovoti su tokia diskriminacija, taip pat mažinti smurto poveikį, be kita ko, sveikatai. Be to, visuomenės, kurioje nėra diskriminacijos, užtikrinimas taip pat padės šalinti pagrindines smurto prieš pažeidžiamas grupes priežastis, nes jos yra savo esme tarpusavyje susijusios. Todėl pagal Programą turėtų būti tęsiamos ilgalaikės Sąjungos pastangos [...] užkirsti kelią smurtui [...], į jį reaguoti [...] ir su juo kovoti [...] visais lygmenimis, **be kita ko, vykdant prevencinį darbą su smurto vykdytojais,** taip pat [...] apsaugoti [...] ir remti [...] tiesiogines ir netiesiogines smurto aukas [...], remiantis penkių paeiliui sekusių „Daphne“ programos ciklą ir paprogramės¹³ įdirbiu. Programa turėtų padėti siekti 2011 m. gegužės 11 d. Stambule priimtos Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris **ir smurto šeimoje** prevencijos ir kovos su juo [...] **ir Direktyvos (ES) 2024/1385** tikslų, **taip pat** įgyvendinti Komisijos rekomendaciją dėl integruotųjų vaiko apsaugos sistemų kūrimo ir stiprinimo atsižvelgiant į vaiko interesus¹⁴, kuria vaikai apsaugomi nuo bet kokios formos smurto. **Ja taip pat turėtų būti padedama** [...] sudaryti sąlygas [...] Sąjungai įgyvendinti įsipareigojimą, kuri jį prisiėmė kaip [...] JT asmenų su negalia teisių konvencijos, kuria neįgalieji saugomi nuo bet kokios formos išnaudojimo, smurto ir prievartos, **šalis;**

¹³ Trys paeiliui sekę „Daphne“ programos ciklai ([OL L 34, 2000 2 9, p. 1](#); [OL L 143, 2004 4 30, p. 1](#); [OL L 173, 2007 7 3, p. 19–26](#)) ir Teisių, lygybės ir pilietiškumo programos ([OL L 354, 2013 12 28, p. 62–72](#)) bei Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programos ([OL L 156, 2021 5 5, p. 1–20](#)) „Daphne“ paprogramių rezultatai.

¹⁴ C(2024) 2680 final (OL L, 2024/1238, 2024 5 14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj>).

19. pagal Sąjungos *acquis* dėl vienodo požiūrio valstybės narės įsteigė nepriklausomas įstaigas, skatinančias vienodą požiūrį (toliau – lygybės įstaigos), kurios atlieka svarbų vaidmenį skatinant lygybę ir užtikrinant veiksmingą teisės aktų dėl vienodo požiūrio taikymą. **Be to**, [...] pagal Programą turėtų būti remiamas Europos lygybės įstaigų tinklas („Equinet“), kurį sudaro nacionalinės lygybės įstaigos, kaip numatyta Tarybos direktyvoje (ES) 2024/1499¹⁵ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2024/1500¹⁶. **Taip yra dėl to, kad** [...] „Equinet“ yra vienintelis subjektas, užtikrinantis lygybės įstaigų **bendradarbiavimą ir skatinantis stiprinti jų gebėjimus bei** koordinuoti jų veiklą. Tai labai svarbu siekiant veiksmingai įgyvendinti Sąjungos kovos su diskriminacija teisės aktus valstybėse narėse;
20. Sąjungos piliečiai, kurių daugelis reguliariai arba bent retkarčiais keliauja į kitą valstybę narę, joje gyvena, studijuoja, dirba ar **savanoriauja** [...], turėtų jaustis galintys naudotis savo pilietybės teisėmis ir jas įgyvendinti, taip pat pasitikėti lygiomis galimybėmis, visišku jų teisių įgyvendinimu ir apsauga jų nediskriminuojant, nepriklausomai nuo to, kurioje Sąjungos vietoje jie yra. Piliečiai turėtų geriau žinoti savo teises, kylančias iš Sąjungos pilietybės, t. y. teisę laisvai judėti ir gyventi Sąjungoje, balsavimo teises gyvenant kitoje valstybėje narėje, teisę teikti peticijas Europos Parlamentui bet kuria oficialiąja kalba, teisę teikti piliečių iniciatyvas ir teisę teikti skundus Europos ombudsmenui dėl netinkamo institucinio administravimo;

¹⁵ 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasinės ar etninės kilmės, srityje, vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, užimtumo ir profesinėje srityje, vienodo požiūrio į moteris ir vyrus socialinės apsaugos srityje ir dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/43/EB ir 2004/113/EB, (OL L, 2024/1499, 2024 5 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

¹⁶ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus ir vienodų jų galimybių užimtumo ir profesinės veiklos srityje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/54/EB ir 2010/41/ES, (OL L, 2024/1500, 2024 5 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

21. skatinant piliečius imtis aktyvesnio vaidmens demokratijos procese Sąjungos lygmeniu, bus stiprinama Europos pilietinė visuomenė ir puoselėjamas europinės tapatybės plėtojimas. Todėl pilietinė visuomenė, **įskaitant mažas ir visuomenines pilietinės visuomenės organizacijas**, turi būti remiama **ir įgalinama** skatinant ir apsaugant Sąjungos vertybes bei didinant informuotumą apie jas, taip pat prisidedant prie veiksmingo naudojimosi teisėmis pagal Sąjungos teisę. Kai Sąjungos piliečiai dalyvauja demokratiame Sąjungos gyvenime, jie padeda užtikrinti [...], kad atstovaujamoji demokratija [...] taptų **realybe**. **Tai** principas, kuriuo grindžiamas Sąjungos veikimas ir kuriuo konkrečiai išreiškiama ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtinta demokratijos vertybė;
22. siekiant priartinti Sąjungą prie jos piliečių ir **skatinti** [...] demokratinį dalyvavimą reikia įvairių veiksnių ir suderintų pastangų. **Reikia skatinti piliečius suprasti politikos formavimo procesą, kad būtų skatinamas geresnis** Europos pilietybės ir [...] tapatybės [...] **supratimas ir suvokimas**. [...] **Taip pat reikia** skatinti [...] piliečių dalyvavimą Sąjungos veiksmuose. **Kad** piliečiai suvoktų [...] bendrą **Europos** istoriją, reikalinga **veikla, kuria daugiausia dėmesio skiriama** atminimui [...] ir Europos istorinės atminties kritiškam apmąstymui, **pavyzdžiui, didesniai informuotumui apie autoritarinių ir totalitarinių režimų poveikį**. **Tokia veikla taip pat padeda** [...] kurti bendros ateities ir bendrų vertybių pagrindą. Be to, remiant **ir įgalinant** pilietinės visuomenės organizacijas vietos, regionų, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis Programos aprėpties srityse, bus prisidedama prie pilietinio aktyvumo visuomenėje didinimo ir galiausiai aktyvaus piliečių dalyvavimo demokratiame Sąjungos gyvenime. Tuo pat metu parama tokiai veiklai **kaip miestų partnerystė ir miestų tinklai**, kuria skatinamas tarpusavio supratimas, kultūrų dialogas, kultūrų ir kalbų įvairovė, socialinė įtrauktis ir pagarba kitiems, **skatina** [...] priklausymo Sąjungai jausmą ir europine tapatybe grindžiamos bendros pilietybės **jausma**, paremtą bendru mūsų bendrų Europos vertybių, kultūros, istorijos ir paveldo supratimu;

23. pilietinės visuomenės organizacijos ir kiti pilietinės erdvės subjektai, pavyzdžiui, nepriklausomos žmogaus teisių įstaigos, lygybės įstaigos ir ombudsmenų [...] institucijos, atlieka itin svarbų vaidmenį prisidedant prie politikos įgyvendinimo, skatinant žmonių dalyvavimą, užtikrinant institucijų atskaitomybę ir skatinant teigiamus pokyčius, **be kita ko, pasitelkiant propagavimą, strateginį bylinėjimąsi, kampanijas, komunikaciją ir kitą priežiūros veiklą**. Programa turėtų padėti užtikrinti pakankamus išteklius **tokiems subjektams, prisidedant prie** [...] įgalinančios aplinkos, **kurioje jie galėtų** [...] veikti nepriklausomai, laisvai, saugiai, efektyviai, **ir remti klestinčią pilietinę erdvę**. Šiuo tikslu Sąjungos finansavimas turėtų papildyti pastangas nacionaliniu lygmeniu remiant, apsaugant, įgalinant ir stiprinant šių subjektų pajėgumus, kaip pabrėžta 2018 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento rezoliucijoje¹⁷, taip pat 2023 m. kovo 10 d.¹⁸ ir 2025 m. kovo 7 d.¹⁹ Tarybos išvadose. Pilietinė visuomenė taip pat atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant veiksmingą Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1937²⁰ įgyvendinimą, **skatindama** [...] atviro kalbėjimo kultūrą ir pranešėjams palankią aplinką. **Programa taip pat turėtų būti užtikrinama atvira, saugi ir įgalinanti pilietinė erdvė, teikiant paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir užtikrinant jų apsaugą, iskaitant paramą veiksmams, kuriais siekiama užkirsti kelią strateginiams ieškiniams dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP) ir spresti su jais susijusius klausimus, laikantis visiško papildomumo Teisingumo programos atžvilgiu. Programa taip pat turėtų būti remiamas struktūrinis ir nuolatinis dialogas su pilietinės visuomenės organizacijomis;**

¹⁷ 2018/2619(RSP) (OL C 390, 2019 11 18, p. 117–119, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=oj:JOC_2019_390_R_0017).

¹⁸ Dok. ST 7388/23, Tarybos išvados „ES pagrindinių teisių chartijos taikymas. Pilietinės erdvės vaidmuo saugant ir propaguojant pagrindines teises ES“.

¹⁹ Dok. ST 6878/25, Tarybos išvados „ES pagrindinių teisių chartijos taikymas. Pagrindinių teisių propagavimo, apsaugos ir įgyvendinimo užtikrinimo finansavimas“.

²⁰ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>.)

24. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas patvirtino, kad Sąjunga yra teisinė konstrukcija, kuri remiasi pamatine prielaida, pagal kurią kiekviena valstybė narė dalijasi su visomis kitomis valstybėmis narėmis ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintomis bendromis vertybėmis, kuriomis pagrįsta Sąjunga, ir pripažįsta, kad kitos valstybės narės su ja dalijasi²¹. Pirmiau minėta prielaida grindžiama specifiniais ir esminiais Sąjungos teisės požymiais, įskaitant jos autonomiją valstybių narių teisės ir tarptautinės teisės atžvilgiu. Ta prielaida suponuoja ir pateisina valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą pripažįstant šias vertybes, taigi ir laikantis Sąjungos, kuri jas įgyvendina, teisės. Darytina išvada, kad tai, jog valstybė narė laikosi ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų vertybių, yra naudojimosi visomis teisėmis, atsirandančiomis dėl Sutarčių taikymo šiai valstybei narei, sąlyga. Todėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismas patvirtino, kad **iš principo** Sąjungos kompetencijai priklausančiose srityse jis gali imtis veiksmų, kad užtikrintų pagarbą ES sutarties 2 straipsnyje nustatytoms vertybėms;
25. [...] Europos visuomenė susiduria su iššūkiais, darančiais poveikį demokratijai, pavyzdžiui, su ekstremizmo ir netolerancijos [...] didėjimu, dezinformacija, užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir priešišku subjektų kišimusi. [...] **Todėl** itin svarbu, kad Sąjungos vertybės, pavyzdžiui, pagarba pagrindinėms teisėms, lygybei, **įskaitant lyčių lygybę** ir demokratiją, ir toliau būtų aktyviai puoselėjamos, saugomos, propaguojamos, jų ir toliau būtų laikomasi ir jomis ir toliau dalytusi piliečiai ir tautos, **taip pat ir struktūrinio pilietinės visuomenės dialogo kontekste**, ir taip tos vertybės išliktų Sąjungos projekto pagrindas. Jų apsaugos pablogėjimas bet kurioje valstybėje narėje gali turėti neigiamų pasekmių visai Sąjungai. Todėl itin svarbu, kad šia Programa būtų prisidedama prie Sąjungos vertybių, įskaitant pagarbą pagrindinėms teisėms, lygybei, [...] demokratijai ir **teisinei valstybei**, apsaugos;

²¹ Tai tiesiogiai išplaukia iš Nuomonės 2/13, EU:C:2014:2454, 168 punkto.

26. **esama** [...] rizikos, susijusios su gamtiniais pavojais, klimato ir ekologinėmis nelaimėmis, ekstremaliosiomis sveikatos situacijomis, technologinėmis avarijomis, kintančiomis grėsmėmis saugumui ir kitais sutrikimais.[...] **Dėl šios priežasties** labai svarbu stiprinti Sąjungos ir valstybių narių pajėgumus numatyti krizes, joms pasirengti ir į jas reaguoti. Todėl Programa turėtų būti remiamas piliečių švietimas ir pilietinis angažavimasis pasirengimo krizėms srityje, **be kita ko, kultūros ir kūrybos sektoriuose**, taip didinant visuomenės atsparumą;
27. **atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau**, [...] Programa turėtų būti [...] remiami veiksmai, kuriais siekiama [...] apsaugoti ir stiprinti [...] demokratiją Sąjungoje, **įskaitant vietas demokratijos iniciatyvas ir bendruomenių kūrimą. Vykdamas ją galima tai padaryti** stiprinant visuomenės pasitikėjimą demokratija ir demokratinėmis institucijomis, stiprinant demokratinį pasirengimą ir atsparumą, **taip pat skatinant** [...] pilietinį angažavimąsi [...] **ir** piliečių dalyvavimą. **Programa taip pat turėtų skatinti** [...] **Europos istorinę atmintį**, bendros istorijos ir vertybių suvokimą **ir skatinti** piliečius [...] naudotis [...] savo teisėmis, įskaitant rinkimų teises, visapusiškai atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją organizuojant rinkimus. **Be to, ja** [...] turėtų būti **skatinamas** [...] kritinis mąstymas, piliečių dalyvavimas ir demokratija pasitelkiant visą gyvenimą trunkantį švietimą, kad visi piliečiai **išsiugdę** [...] įgūdžius **geriau** atpažinti užsienio vykdomą [...] manipuliavimą informacija ir kišimąsi bei dezinformaciją;
- 27a) Programa turėtų sudaryti sąlygas plačiam organizacijų dalyvavimui. Reikėtų atsižvelgti į atokiausių regionų, apibrėžtu Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 straipsnyje, ypatumus;**

27b) Programa turėtų būti įgyvendinama naudotojams patogiu būdu, be kita ko, taikant naudotojams patogią paraiškų teikimo ir ataskaitų teikimo tvarką. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas Programos prieinamumui organizacijoms, įskaitant vietos visuomenines pilietinės visuomenės organizacijas vietos, regioniniu, nacionaliniu ir tarpvalstybiniu lygmenimis, taip pat paramos gavėjų gebėjimams. Kalbant apie Programos prieinamumą organizacijoms, reikėtų apsvarstyti galimybę teikti finansinę paramą trečiosioms šalims, kaip nustatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 207 straipsnyje (dotacijų perdavimas), kai tinkama;

27c) poveikis, kokybė ir aktualumas turėtų būti pagrindiniai pagal Programą vykdomu projektu atrankos vertinimo kriterijai;

28. **Programa** turėtų būti **puoselėjamos** [...] sinergijos ir papildomumas su priemone „Globali Europa“, kadangi [...] **tuo**, vykdant kultūrinį bendradarbiavimą, bus **padedama siekti** tolesnio Sąjungos tarptautinių kultūrinių ryšių plėtojimo ir padedama siekti Sąjungos išorės veiksmų tikslų;
29. pagal Programą taip pat turėtų būti remiamas techninės ir organizacinės paramos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) 2019/788²² įgyvendinti finansavimas, taip remiant piliečių naudojimąsi teise pradėti ir remti Europos piliečių iniciatyvas. Kartu su kitomis SESV 24 straipsnyje nustatytais teisėmis ta teise užtikrinamas tiesioginis piliečių dalyvavimas demokratiname Sąjungos gyvenime;
30. Įsiekiant užtikrinti nuoseklumą, pagal Programą nustatyta biudžeto garantija ir finansinės priemonės, įskaitant atvejus, kai per derinimo operacijas jos derinamos su kitų formų negražintina parama, turėtų būti pagal taikytinas Europos konkurencingumo fondo (EKF) programos „InvestEU“ taisykles įgyvendinamos susitarimais, kurie dėl tos rūšies paramos sudaryti pagal EKF programą „InvestEU“;]

²² 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/788 dėl Europos piliečių iniciatyvos (OL L 130, 2019 5 17, p. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>).

31. Jei pagal Programą nustatyta **Sajungos** parama turi būti teikiama biudžeto garantijos arba finansinės priemonės forma, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją jos derinamos su negražintina parama, būtina, kad tokia parama būtų teikiama tik naudojantis EKF programa „InvestEU“ pagal taikytinas EKF programos „InvestEU“ taisykles;]
32. Komisija biudžetinius įsipareigojimus turėtų **galėti** padalyti į metines dalis. Tuo atveju Komisija Programos įgyvendinimo metu turėtų patvirtinti įsipareigojimams skiriamas metines dalis, atsižvelgdama į pažangą vykdant veiksmus, kuriems skiriama finansinė parama, jų numatomus poreikius ir turimą biudžetą;
33. Programai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509²³. Jame nustatytos Sajungos bendrojo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės, tarp jų – taisyklės, susijusios su dotacijomis, apdovanojimais, nepiniginiu dovanojamu turto, viešaisiais pirkimais, netiesioginiu valdymu, finansine parama, finansinėmis priemonėmis ir biudžeto garantijomis;

33a) pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 6 straipsnio 2 dalį biudžeto sudarymas ir vykdymas turi atitikti Reglamento (ES, Euratomas) 2020/2092 nuostatas. Be to, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 6 straipsnio 3 dalį, vykdydamos biudžetą valstybės narės ir Komisija turi užtikrinti, kad būtų laikomasi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kaip nurodyta Chartijos 51 straipsnyje, ir paisyti ES sutarties 2 straipsnyje įtvirtintų Sąjungos vertybių, aktualių vykdant biudžetą;

²³ 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

34. pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013²⁴, Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95²⁵, Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96²⁶ ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1939²⁷ Sąjungos finansiniai interesai turi būti ginami proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, nustatymą, ištaisymą ir tyrimą, prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar neteisėtai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir, kai tinkama, administracinių nuobaudų skyrimą. Visų pirma, pagal reglamentus (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir (Euratomas, EB) Nr. 2185/96, Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, siekdama nustatyti, ar nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo, korupcijos ar bet kurios kitos neteisėtos veiklos atveju. Pagal Reglamentą (ES) 2017/1939, Europos prokuratūra gali tirti Sąjungos finansiniams interesams kenkiančio sukčiavimo ir kitos neteisėtos veiklos atvejus, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/1371²⁸, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už juos. Pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509, bet kuris asmuo arba subjektas, gaunantis Sąjungos lėšų, turi visapusiškai bendradarbiauti siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, suteikti būtinas teises ir prieigą Komisijai, OLAF, Europos prokuratūrai ir Europos Audito Rūmams ir užtikrinti, kad lygiavertės teises suteiktų visos Sąjungos lėšų naudojimo procese dalyvaujančios trečiosios šalys;

²⁴ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁵ 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁶ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁷ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, (OL L 283, 2017 10 31, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

²⁸ 2017 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1371 dėl kovos su Sąjungos finansiniams interesams kenkiančiu sukčiavimu baudžiamosios teisės priemonėmis (OL L 198, 2017 7 28, p. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

Programoje dalyvaujančios trečiosios valstybės turi suteikti būtinas teises ir priega, kurių reikia atsakingam leidimus suteikiančiam pareigūnui, OLAF ir Audito Rūmams, kad jie galėtų visapusiškai naudotis savo atitinkama kompetencija;

35. [Programa turi būti įgyvendinama pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas], kuriuo nustatomos taisyklės, kiek tai susiję su biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatų peržiūros sistema, įskaitant taisykles, kuriomis užtikrinamas vienodas reikšmingos žalos nedarymo ir lyčių lygybės principų, nurodytų atitinkamai Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 33 straipsnio 2 dalies d ir f punktuose, taikymas, Sąjungos programų ir veiklos rezultatų stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo taisykles, Sąjungos finansavimo portalo sukūrimo taisykles, programų vertinimo taisykles, taip pat kitas horizontaliąsias visoms Sąjungos programoms taikytinas nuostatas, kaip antai nuostatas dėl informavimo, komunikacijos ir matomumo, kartu atsižvelgiant į veiklos ir prioritetų apimtį bei pobūdį;]

35a) Programa taip pat turėtų būti skatinamas tarpsektorinis bendradarbiavimas ir kultūros, žiniasklaidos ir pilietinės visuomenės sinergijos. Kompleksine ir horizontaliąja veikla siekiama įveikti bendrus iššūkius, įskaitant kylančius dėl DI naudojimo. Dirbtinio intelekto amžiuje žmogaus kūrybiškumas tebėra nepakeičiamas. Šiame kontekste turėtų būti propaguojamas etiškas, tvarus ir atsakingas novatorišku priemonių ir turinio technologijų, visų pirma dirbtinio intelekto, naudojimas, pavyzdžiui, skatinant kultūrinių ir kūrybinių duomenų apsaugą ir valorizaciją, visapusiškai gerbiant intelektinės nuosavybės teises;

35b) Programa turėtų būti remiamas skaitmeninių technologijų naudojimas kultūros ir kūrybos sektoriuose, įskaitant audiovizualinių ir žiniasklaidos platformų bei technologijų, kuriomis skatinama kultūrų ir kalbų įvairovė ir demokratija, kūrima, visapusiškai papildant Europos konkurencingumo fondo (EKF) veiklą;

36. **Programa** taip pat turėtų būti remiamas [...] „**AgoraEU**“ centrų vaidmuo **ir veikimas, skiriant pakankamai išteklių**. [...] [...] **Dalyvaujančios valstybės turėtų turėti galimybę pasirinkti tinkamiausią tokių „AgoraEU“ centrų valdymo būdą. „AgoraEU“ centrai turėtų propaguoti Programą, teikti atitinkamą informaciją apie pagal Sąjungos politiką teikiamą įvairių rūšių finansinę paramą ir padėti veiklos vykdytojams teikti paraiškas dėl paramos pagal Programą. Šiuo tikslu „AgoraEU“ centrai turėtų remti galimus paramos gavėjus, kiek tai susiję su aspektais, susijusiais su paraišku teikimo procedūra, patogios naudoti informacijos ir Programos rezultatų platinimu, partneriams skirtais tyrimais, mokymu ir formalumais. Be to, „AgoraEU“ centrai turėtų skatinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir keitimąsi gerąja praktika sektoriuose, kuriems taikoma Programa. „AgoraEU“ centrai turėtų prisidėti [...] prie Programos informavimo veiklos matomumo ir sklaidos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatų reglamentas]²⁹. [...] „**AgoraEU**“ centrai savo funkcijas turėtų vykdyti nepriklausomai, valdžios institucijoms nesikišant į jų sprendimų priėmimą, ir neturėtų būti atsakingi už programos valdymą³⁰;**

²⁹ **Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) [XXX]* [Veiklos rezultatai] nustatomos taisyklės, kiek tai susiję su biudžeto išlaidų stebėjimo ir veiklos rezultatu peržiūros sistema, įskaitant visoms Sąjungos programoms taikomas taisykles, susijusias su informavimo, komunikacijos ir matomumo užtikrinimo pareigomis, įskaitant naudos gavėjų ir įgyvendinančiųjų partnerių pareigas;**

³⁰ [...]

36a) Programa turėtų būti atvira trečiųjų valstybių dalyvavimui, kai tai atitinka Sąjungos interesus. Šiuo atžvilgiu Sąjunga gali leisti trečiosioms valstybėms visiškai arba iš dalies prisijungti prie Programos sudedamųjų veiksmų, tais atvejais, kai galioja atitinkami tarptautiniai susitarimai su ta valstybe, ir laikantis tuose susitarimuose nustatytų sąlygų. Trečiosios valstybės taip pat turėtų apimti Europos labai mažų valstybių kategorija (Andoros Kunigaikštystė, Monako Kunigaikštystė, San Marino Respublika ir Vatikano Miesto Valstybė). Prisijungimui prie Programos turėtų būti taikoma sąlyga, kad būtų užtikrinta tinkama trečiosios valstybės įnašo ir naudos pusiausvyra ir Sąjungos finansinių ir saugumo interesų apsauga. Priimant sprendimą dėl trečiųjų valstybių dalyvavimo turi būti laikomasi atitinkamų Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos prerogatyvų pagal SESV 218 straipsnį;

37. pagal Tarybos sprendimo (ES) 2021/1764³¹ 85 straipsnio 1 dalį, užjūrio šalyse bei teritorijose įsisteigę asmenys ir subjektai atitinka reikalavimus gauti finansavimą, laikantis Programos taisyklių bei tikslų ir galimos tvarkos, taikomų valstybei narei, su kuria atitinkama užjūrio šalis ar teritorija yra susijusi;

³¹ 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

38. [...] trečiųjų valstybių dalyvavimui siekiant audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkretaus tikslo būtinas tam tikras abipusiškumo ir reglamentavimo suderinimo lygis. Dėl šios priežasties sudarant **atitinkamus** [...] susitarimus reikėtų atsižvelgti į tų valstybių audiovizualinių rinkų padėtį, jų teisinių sistemų artumą Sąjungos audiovizualinės žiniasklaidos *acquis*, visų pirma Direktyvai 2010/13/ES, ir galimybę naudotis jų paramos schemomis. Tai ypač svarbu, **kiek tai susiję su** [...] kitomis Europos šalimis, kurių audiovizualiniams kūriniams taikomos Direktyvos 2010/13/ES nuostatos, kuriomis propaguojami Europos kūriniai, visų pirma dėl kvotų sistemos. Konkrečiu stojančiųjų valstybių, šalių kandidačių ir potencialių šalių kandidačių atveju reikalavimas suderinti savo nacionalinės teisės aktus su Direktyva 2010/13/ES [...] **gali būti** veiksminga paskata joms paspartinti darbą, susijusį su bendru teisės aktų derinimu su ES *acquis* [...];

38a) siekiant užtikrinti vienodas Programos įgyvendinimo vykdant darbo programas sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmu taisyklės ir bendrieji principai;

39. kadangi šio reglamento **tikslu** valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl tarptautinio iššūkių pobūdžio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
40. šiuo reglamentu nustatoma [2028–2034 m.] Programa, kuri pakeičia reglamentais (ES) 2021/692 ir (ES) 2021/818 nustatytas 2021–2027 m. programas. Todėl reglamentai (ES) 2021/692 ir (ES) 2021/818 turėtų būti panaikinti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo reglamentu nustatoma programa „AgoraEU“ (toliau – Programa), taip pat Programos tikslai, jos [2028–2034 m.] biudžetas, Sąjungos finansavimo formos ir tokio finansavimo teikimo taisyklės.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys [...]:

skyrimo procedūra – skyrimo procedūra, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 2 straipsnio 3 punkte, taip pat pavedimo įgyvendinti ir teikti paramą finansinėmis priemonėmis, biudžeto garantijos suteikimo arba paramos teikimo pagal biudžeto garantiją procedūros;

kultūros ir kūrybos sektoriai – visi sektoriai:

- a) **kurių veikla, daugeliu atveju turinti potencialą padėti kurti inovacijas ir darbo vietas, visų pirma kiek tai susiję su intelektinės nuosavybės teisėmis:**
- i) **yra grindžiama kultūros vertybėmis ir menine bei kita individualia ar kolektyvine kūrybine raiška ir**
 - ii) **apima kultūrinę, meninę ar kitokią kūrybinę raišką perteikiančių prekių ir paslaugų kūrimą, gamybą, platinimą ir išsaugojimą, taip pat susijusias funkcijas, tokias kaip švietimas ar valdymas,**
- b) **neatsižvelgiant į:**
- i) **tai, ar tų sektorių veikla orientuota ar neorientuota į rinką,**
 - ii) **tą veiklą vykdančios struktūros rūši ir**
 - iii) **į tai, kaip ta struktūra finansuojama;**

šie sektoriai apima, inter alia, architektūrą, archyvus, bibliotekas ir muziejus, dailuosius amatus, audiovizualinį sektorių (įskaitant filmus, televiziją, vaizdo žaidimus ir multimediją), materialųjį ir nematerialųjį kultūros paveldą, dizainą (įskaitant mados dizainą), festivalius, muziką, literatūrą, scenos menus, (knygų ir rašytinės spaudos) leidybą, radiją ir vaizduojamuosius menus.

3 straipsnis

Programos tikslai

1. Bendrieji Programos tikslai – **apsaugoti, išsaugoti, plėtoti ir** skatinti kultūrų ir kalbų įvairovę bei paveldą, didinti kultūros ir kūrybos sektorių, visų [...] pirma žiniasklaidos ir audiovizualinio sektorių [...], konkurencingumą ir **tvarų novatoriškumą** siekiant apsaugoti **ir stiprinti** meninę ir žiniasklaidos laisvę, taip pat apsaugoti ir skatinti lygybę, **įskaitant lyčių lygybę**, aktyvų pilietiškumą, teises ir vertybes, kaip įtvirtinta Sutartyse ir Chartijoje, taip didinant demokratinį dalyvavimą ir visuomenės atsparumą.
2. Atsižvelgiant į 1 dalyje išdėstytus bendruosius tikslus, Programa apima toliau nurodytas paprogrames, kuriomis įgyvendinami toliau nurodyti konkretūs tikslai:
 - a) paprogramė „Kūrybiška Europa. Kultūra“:
 - i. prisideda prie tarpvalstybinės kultūros **ir meno** kūrybos [...], bendradarbiavimo, **judumo**, dalyvavimo, **prieigos** ir prieinamumo, **taip pat** [...] prie tarpvalstybinės kultūros kūrinių įvairovės sklaidos ir visa tai skatina, kartu stiprinant kultūros ir kūrybos sektorių, **kuriems netaikomas 3 straipsnio 2 dalies b punktas**, socialinius, ekonominius ir tarptautinius aspektus (kultūros kategorija);
 - b) paprogramė MEDIA+:
 - i. prisideda prie audiovizualinio ir vaizdo žaidimų **sektorių** [...] kultūrinės **bei kalbinės** įvairovės ir konkurencingumo didinimo, visų pirma skatinant Europos **kūrinių ir** turinio kūrimą, **propagavimą** ir tarpvalstybinį platinimą ir [...] gerinant [...] piliečių prieigą **prie ju** (audiovizualinio sektoriaus kategorija);
 - ii. prisideda prie laisvos, gyvybingos, **pliuralistinės** ir įvairios Sąjungos informacijos ekosistemos kūrimo, visų pirma remiant **ir apsaugant** laisvą ir nepriklausomą žurnalistiką bei naujienų žiniasklaidą, gerinant piliečių prieigą prie patikimos **ir patikrintos** informacijos, [...] kovojant su dezinformacija **ir puoselėjant gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis** (naujienų kategorija);

- c) **siekiant propaguoti ir apsaugoti Sąjungos vertybes**, paprogramė „Demokratija, piliečiai, lygybė, teisės ir vertybės“ (CERV+):
- i. prisideda prie pagrindinių teisių, lygybės, **įskaitant lyčių lygybę**, [...] nediskriminavimo ir Sąjungos piliečių teisių, **įskaitant laisvą piliečių judėjimą**, kaip įtvirtinta Sutartyse **ir Chartijoje** [...], apsaugos ir propagavimo, taip pat **prie** pilietinės visuomenės įgalinimo (teisių, lygybės, piliečių ir pilietinės visuomenės kategorija);
 - ii. prisideda prie smurto dėl lyties, smurto prieš vaikus ir kitas grupes, kurioms gresia toks smurtas, **prevencijos ir** kovos su šiais reiškiniais (kategorija „Daphne“);
 - iii. prisideda prie demokratinio dalyvavimo skatinimo ir teisinės valstybės puoselėjimo (demokratinio dalyvavimo ir teisinės valstybės kategorija).
3. Siekiant užtikrinti kuo didesnę 2 dalyje nurodytų paprogramių poveikį ir stiprinti jų sinergijas, Programa remiama kompleksinė ir horizontalioji veikla, kuria prisidedama prie 1 dalyje nurodyto bendrojo tikslo, visų pirma plėtojant kultūros, žiniasklaidos ir pilietinės sferų sinergiją, taip pat skatinant tarpsektorinį bendradarbiavimą ir inovacijas.

II SKYRIUS

Paprogramė „Kūrybiška Europa. Kultūra“

4 straipsnis

Kultūra

Siekiant paprogramės „Kūrybiška Europa. Kultūra“ kultūros kategorijos konkrečiau tikslo [...] daugiausia dėmesio skiriama:

- a) tarpvalstybinės kūrybos, bendradarbiavimo ir mainų įvairiais formatais skatinimui, be kita ko, pasitelkiant **bendradarbiavimo projektus ir visų dydžių organizacijų partnerystes**, menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų judumą [...] **ir** menininkų kūrybines viešnages [...];
- b) visų piliečių, ypač jaunimo, prieigos prie kultūros, **meno** ir kultūros paveldo gerinimui ir geresnių sąlygų dalyvauti šiuose sektoriuose sudarymui, taip pat socialinio atsparumo ir socialinės sanglaudos, visų pirma kartų tarpusavio teisingumo, lygybės ir įvairovės stiprinimui, be kita ko, pasitelkiant **kultūrinį švietimą ir** dalyvavimą kultūrinėje veikloje;
- c) paramai įvairaus europinio kultūrinio **ir meninio** turinio sklaidai, platinimui, populiarinimui, [...] matomumui ir aptinkamumui įvairiais kanalais visoje Sąjungoje ir tarptautiniu mastu, be kita ko, pasitelkiant Europos platformas, skirtas naujiems menininkams, taip pat teiki ant paramą subjektams, **kurie** siekia [...] mokyti [...] ir populiarinti [...] **naujus menininkus ar** jaunuosius menininkus, skiriant apdovanojimus, kuriais skatinamas meninis talentas ir meistriškumas, remiant turus, **parodas**, festivalius ir vertimus;

- d) gebėjimų ir įgūdžių stiprinimui kultūros ir kūrybos sektoriuose, **kuriems taikoma paprogramė „Kūrybiška Europa. Kultūra“**, kad būtų skatinamos inovacijos ir konkurencingumas ir vykdoma žaliaji ir skaitmeninė pertvarka, be kita ko, remiant kultūros ir kūrybinių organizacijų tinklus, **pasitelkiant talentų plėtojimą**, mokymo ir tarpusavio mokymosi veiklą;
- e) kultūros politikos formavimo bendradarbiaujant ir keičiantis geraja praktika **ir žiniomis** Sąjungos lygmeniu [...] skatinimui, taip pat įrodymų bazės tobulinimui pasitelkiant geresnį duomenų rinkimą, analizę [...] ir bandomuosius veiksmus **ir remiant rinkotyros gebėjimus**;
- f) tolesniam Sąjungos tarptautinių kultūrinių ryšių plėtojimui **vykdant kultūrinį bendradarbiavimą, kuriuo prisidedama prie kultūros ir išorės veiksmų tikslu** [...];
- g) Europos Parlamento ir Sąjungos Tarybos sprendimų Nr. 445/2014/ES³² ir Nr. 1194/2011/ES³³ įgyvendinimo rėmimui.

Kultūros kategorijos konkretaus tikslo siekiama visapusiškai gerbiant [...] meninę laisvę ir kultūrinės **bei kalbinės** raiškos įvairovę **ir išsaugant bei propaguojant savaiminę kultūros vertę**. [...] **Tuo taip pat** prisidedama prie menininkų ir kultūros bei kūrybos sektorių specialistų darbo sąlygų gerinimo.

³² 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 445/2014/ES, kuriuo nustatomi Sąjungos veiksmai, susiję su Europos kultūros sostinėmis 2020–2033 m., ir kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1622/2006/EB, (OL L 132, 2014 5 3, p. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

³³ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1194/2011/ES dėl Europos Sąjungos veiksmų, susijusių su Europos paveldo ženklu (OL L 303, 2011 11 22, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj>).

III SKYRIUS

Paprogramė MEDIA+

5 straipsnis

Audiovizualinis sektorius

Siekiant paprogramės MEDIA+ audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkrečiau tikslo daugiausia dėmesio skiriama:

- a) įvairių formatų ir žanrų Europos audiovizualinių kūrinių, galinčių pasiekti įvairią užsienio auditoriją, kūrimo, **pirmiausia pasitelkiant nepriklausomą ir bendrą prodiusavimą**, rėmimui;
- b) Europos audiovizualinių kūrinių tarpvalstybinės sklaidos, platinimo **kino teatruose ir internetu**, pastebimumo, **aptinkamumo, populiarinimo, prieinamumo, kalbinės įvairovės** ir matomumo visais kanalais visoje Sąjungoje ir tarptautiniu mastu skatinimas, be kita ko, pasitelkiant koordinuotas platinimo strategijas, rinkodaros ir reklamos priemones, **taip pat subtitravimą ir dubliavimą**;
- c) Europos audiovizualinių kūrinių auditorijos formavimui, be kita ko, pasitelkiant Europos kino teatrų tinklą, festivalius, informavimo kampanijas **ir kino raštingumo** ugdymą, taip pat orientuojantis visų pirma į Europos jaunimą ir nepakankamai dėmesio sulaukiančius **rajonus** [...];
- d) paramai Europos vaizdo žaidimų ir imersinio turinio bei prototipų kūrimui, be kita ko, organizuojant rinkos tyrimus, įgyvendinant į auditoriją orientuotas strategijas, kiek tai susiję su propagavimu ir aptinkamumu, taip pat vykdant platinimą visose platformose;
- e) **igūdžiu ir** talentų ugdymo gerinimui ir **gebėjimų stiprinimui, visu pirma reaguojant į kūrybinius, rinkos ir technologinius pokyčius**;

- ea) palankesnių sąlygų gauti finansavimą sudarymui [...], ypatingą dėmesį skiriant mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI)³⁴, įmonių tarpusavio mainams ir tinklaveikai, novatoriškų priemonių, verslo modelių ir įvairias žiniasklaidos priemones apimančių intelektinės nuosavybės naudojimo strategijų [...] diegimui, taikymui ir įgyvendinimui;**
- f) dialogo politikos klausimais, keitimosi gerąja praktika, duomenų rinkimo ir analizės, įskaitant Europos audiovizualinės observatorijos Sąjungos dalyvio mokesčio mokėjimą, skatinimui;
- g) indėliui įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/13/ES³⁵.

Audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkretaus tikslo siekiama atsižvelgiant į skirtingu valstybių ypatumus, visų pirma susijusius su turinio kūrimu ir platinimu, prieiga prie turinio, jų rinku dydį bei ypatumus ir jų kultūrinę bei kalbinę įvairovę, tokiu būdu, kad būtų plečiamas valstybių, turinčių skirtingus audiovizualinius pajėgumus, dalyvavimas ir stiprinamas tų valstybių bendradarbiavimas, taip prisidedant prie vienodesnių sąlygų sudarymo.

Audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkretaus tikslo siekiama visapusiškai gerbiant meninę laisvę. [...]

³⁴ **Mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) sąvoka turi būti suprantama taip, kaip apibrėžta 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacijoje dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).**

³⁵ 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (OL L 95, 2010 4 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>).

Siekiant paprogramės MEDIA+ naujienų kategorijos konkretaus tikslo daugiausia dėmesio skiriama:

- a) naujienų žiniasklaidos priemonių ir žurnalistų apsaugai, ypač kai jie susiduria su grėsmėmis, vidaus rinkoje žiniasklaidos laisvei ir pliuralizmui kylančios rizikos stebėsenai, vertinimui ir šalinimui [...], taip pat žurnalistikos [...] ir redakcinių standartų propagavimui;
- b) profesionalaus žurnalistinio ir [...] tiriamosios žurnalistikos turinio rengimo, platinimo, vartojimo **ir archyvavimo** gerinimui ir **paramai regioninėms ir** [...] vietos naujienų žiniasklaidos **organizacijoms** [...] ir viešojo intereso žiniasklaidai;
- c) paramai naujienų sektoriaus – **vpatingą dėmesį skiriant mažosioms ir vidutinėms imonėms, taip pat regioninėms ir vietos naujienų žiniasklaidos organizacijoms** – skaitmeninei pertvarkai, novatoriškai praktikai, naujiems gamybos, platinimo ir verslo modeliams, palankesnių sąlygų gauti finansavimą sudarymui, tarpvalstybinės veiklos skatinimui ir naujienų žiniasklaidos specialistų perkvalifikavimui ir kvalifikacijos kėlimui;
- d) bendradarbiavimo skatinimui ir priemonių, **kurių** tikslas – [...] stebėti [...] ir apsaugoti [...] internetinę informacijos erdvę, be kita ko, **užkertant** kelią dezinformacijai ir užsienio vykdomam manipuliavimui informacija ir kišimuisi, šiuos reiškinius atskleidžiant, **juos analizuojant** ir su jais kovojant, propagavimui, taip [...] **stiprinant demokratijos** atsparumą visoje Sąjungoje;
- e) skaitmeninio raštingumo bei gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis ugdymo skatinimui, siekiant, kad **visi visu amžiaus grupių** piliečiai [...] galėtų naudoti ir įgyti [...] kritinį **mąstymą ir gebėjimą kritiškai** vertinti informacijos ekosistemą, **atsižvelgiant, be kita ko, į dirbtinio intelekto naudojimą ir poveikį;**
- f) dialogo politikos klausimais stiprinimui, duomenų rinkimo bei analizės tobulinimui ir bendrų standartų rengimui, be kita ko, remiant Europos žiniasklaidos paslaugų valdybos veiklą.

Naujienų kategorijos konkretaus tikslo siekiama visapusiškai paisant žiniasklaidos redakcinės nepriklausomybės ir profesinių standartų.

IV skyrius

Paprogramė CERV+

7 straipsnis

Teisių, lygybės, piliečių ir pilietinės visuomenės kategorija

Siekiant paprogramės CERV+ teisių, lygybės, piliečių ir pilietinės visuomenės kategorijos konkretaus tikslo daugiausia dėmesio skiriama:

- a) lygybės skatinimui, [...] diskriminacijos dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos **ar lytinės tapatybės** ir visų formų rasizmo bei netolerancijos, **įskaitant daugialypę ir saveikine diskriminacija**, prevencijai ir kovai su šiais reiškiniais, **taip pat lygybės principo integravimo skatinimui, laikantis Chartijos 21 straipsnyje nustatyto nediskriminavimo principo**;
- b) lyčių lygybės, lyčių aspekto integravimo, **profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros** ir **visu moterų bei mergaičių** [...] įgalėjimo skatinimui, **taip pat** visapusiško moterų naudojimosi teisėmis [...] apsaugai ir skatinimui;
- c) prieinamumo asmenims su negalia skatinimui ir asmenų su negalia teisių apsaugai ir propagavimui, **be kita ko**, remiant JT asmenų su negalia teisių konvencijos įgyvendinimą [...] **Sajungoje**;
- d) vaiko teisių apsaugai ir propagavimui;
- e) saviraiškos laisvės ir teisės į privatumą apsaugai ir propagavimui, asmens duomenų apsaugai, taip pat teisių skaitmeninėje erdvėje apsaugai;

- f) gyvybingos pilietinės erdvės puoselėjimui stiprinant pilietinės visuomenės organizacijų, žmogaus teisių gynėjų ir kitų susijusių subjektų, visais lygmenimis aktyviai veikiančių apsaugant ir propaguojant Sutartyje įtvirtintas teises ir didinant piliečių informuotumą apie jas, skatinant ES demokratinį atsparumą, nediskriminavimą bei lygybę ir apskritai propaguojant Sąjungos vertybes, pavyzdžiui, pagarbą pagrindinėms teisėms, teisinės valstybės ir demokratijos principams, taip pat užtikrinant ir skatinant Chartijos laikymąsi, gebėjimus ir teikiant tiems subjektams finansinę paramą.

8 straipsnis

Kategorija „Daphne“

Siekiant paprogramės CERV+ kategorijos „Daphne“ konkretaus tikslo daugiausia dėmesio skiriama:

- a) visų formų smurto dėl lyties prieš moteris ir mergaites [...] **ir** smurto artimoje aplinkoje prevencijai, **informuotumo apie jį didinimui**, atsakui ir kovai su juo visais lygmenimis; [...]
- aa) visu formu** smurto prieš vaikus, jaunimą ir vyresnio amžiaus asmenis, LGBTIQ asmenis, asmenis su negalia ir kitas rizikos grupes **prevencijai, informuotumo apie jį didinimui, atsakui ir kovai su juo visais lygmenimis**;
- b) visų a **ir aa** punktuose nurodyto smurto tiesioginių ir netiesioginių aukų [...] apsaugai ir rėmimui;

[...] **taip** remiant **smurto prieš moteris ir smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir kovos su juo Sąjungoje** tikslų, **kaip nurodyta** Europos Tarybos konvencijoje dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (**Stambulo konvencija**) ir **Direktyvoje (ES) 2024/1385**, įgyvendinimą, **taip pat vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo tikslų, kaip nustatyta Europos Tarybos konvencijoje dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lansarotės konvencija), įgyvendinimą.**

Demokratinio dalyvavimo ir teisinės valstybės kategorija

Siekiant paprogramės CERV+ demokratinio dalyvavimo ir teisinės valstybės kategorijos konkrečiau tikslo daugiausia dėmesio skiriama:

- a) Sąjungos piliečių teisių apsaugai ir propagavimui, taip pat piliečių ir **pilietinės visuomenės** dalyvavimo ir aktyvumo demokratiname ir pilietiniame Sąjungos gyvenime skatinimui, be kita ko, **pasitelkiant demokratinį dialogą ir dalyvaujamąją demokratiją**, ir paramai atvirai, atspariai, teisėms grindžiamai ir lygiateisei visuomenei, veikiančiai pagal teisinės valstybės principą;
- b) paramai laisviems, sąžiningiems, atspariems, prieinamiems, **skaidriems** ir įtraukiamiems rinkimų ir demokratiniam procesams **vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Sąjungos lygmenimis**;
- c) pilietinio sąmoningumo ir geresnio Sąjungos, jos bendros istorijos, atminties ir įvairovės supratimo skatinimui, siekiant puoselėti tarpusavio supratimą, toleranciją ir **socialinę sanglaudą**.

V SKYRIUS

Kompleksiniai bei horizontalieji prioritetai ir veikla

10 straipsnis

Atsižvelgiant į 3 straipsnyje išdėstytus bendruosius tikslus, pagal Programą remiami toliau išvardyti kompleksiniai bei horizontalieji prioritetai ir veikla:

- a) tarpsektorinis bendradarbiavimas ir inovacijos kultūros, žiniasklaidos ir pilietinėje srityse, viešojo diskurso integralumo apsauga, taip stiprinant **pasitikėjimą**, demokratinę atsparumą, visuomenės parengtį ir kultūrinį bei pilietinį aktyvumą;
- b) [...] **etiškas**, atsakingas, **tvarus ir teisėmis pagrįstas** novatoriškų priemonių ir turinio technologijų, ypač dirbtinio intelekto, naudojimas, taip pat įgūdžių ugdymas ir gebėjimų stiprinimas taikant tarpsektorinius metodus;
- c) su kultūros, žiniasklaidos ir pilietinė sritimis susijusių Sąjungos teisės aktų ir politikos rengimo, įgyvendinimo ir stebėsenos veikla, be kita ko, kai taikytina, bendradarbiaujant nacionalinėms valdžios institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams [...];
- ca) „AgoraEU“ centru, kuriems pavesta propaguoti Programą, teikti informaciją, nešališkas gaires ir pagalbą galimiems paramos gavėjams, steigimas ir veikla, skiriant atitinkamus išteklius, taip prisidedant prie informavimo veiklos ir Programos rezultatų sklaidos ir skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą;**
- d) remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) [XXX]*[Veiklos rezultatų reglamentas] nuostatomis, informavimas apie Programą ir jos teikiamas finansavimo galimybes, be kita ko, pasitelkiant [...] „AgoraEU“ centrus, taip didinant informuotumą apie Programos rezultatus, jų matomumą ir sklaidą.

Kompleksinių bei horizontaliųjų prioritetų ir veiklos finansavimas nustatomas pagal tų prioritetų ir veiklos pobūdį ir apimtį. **Tuo nedaromas poveikis ir nėra kenkiama atskirų Programos paprogramių savarankiškumui, jų prioritetams ir pagal jas finansuojamai veiklai.**

VI SKYRIUS

Finansinės nuostatos

[11 straipsnis

Biudžetas

1. Programos įgyvendinimo 2028–2034 m. orientacinis finansinis paketas yra 8 582 000 000 EUR einamosiomis kainomis.
2. Biudžetiniai įsipareigojimai dėl veiklos, trunkančios daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidomi į kelerius metus mokamas metines dalis.
3. Asignavimai gali būti įtraukti į Sąjungos biudžetą po 2034 m., kad būtų padengiamos būtinosios išlaidos ir kad būtų galima valdyti iki Programos pabaigos nebaigtus vykdyti veiksmus.
4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas finansinis paketas ir 12 straipsnyje nurodytos papildomų išteklių sumos taip pat gali būti panaudojamos teikiant Programai įgyvendinti skirtą techninę ir administracinę pagalbą, pavyzdžiui, parengiamąją, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklą, institucijų informacinių technologijų sistemas bei platformas, informavimo ir komunikacijos veiklą, įskaitant institucinį informavimą apie Sąjungos politinius prioritetus, taip pat visą kitą techninę ir administracinę pagalbą arba su darbuotojais susijusias išlaidas, kurias Komisija patiria valdydama Programą.]

12 straipsnis

Papildomi ištekliai

1. Valstybės narės, Sąjungos institucijos, organai, įstaigos ir agentūros, trečiosios valstybės, tarptautinės organizacijos, tarptautinės finansų įstaigos ar kitos trečiosios šalys gali teikti papildomus finansinius ar nefinansinius įnašus į Programą. Papildomi finansiniai įnašai sudaro išorės asignuotąsias pajamas, kaip tai suprantama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 21 straipsnio 2 dalies a, d arba e punkte arba 21 straipsnio 5 dalyje.
2. Valstybių narių prašymu Programai gali būti teikiami pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybėms narėms skirti ištekliai. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies a arba c punktą, Komisija tuos išteklius valdo tiesiogiai arba netiesiogiai. Jie papildo šio reglamento 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą sumą. Tie ištekliai panaudojami atitinkamos valstybės narės naudai. Jei Komisija dėl Programai taip suteiktų papildomų sumų nėra prisiėmusi teisinio įsipareigojimo pagal tiesioginio ar netiesioginio valdymo principą, atitinkamos sumos, dėl kurių įsipareigojimas neprisiimtas, atitinkamos valstybės narės prašymu gali būti perkeliamos atgal į vieną ar daugiau atitinkamų pirminių ar tolesnių programų.

13 straipsnis

Alternatyvusis, mišrusis ir sudėtinis finansavimas

1. Programa įgyvendinama užtikrinant sinergiją su kitomis Sąjungos programomis. Įnašas veiksmui, kuriam skirtas Sąjungos įnašas pagal kitą programą, gali būti skiriamas ir pagal Programą. Atitinkamam įnašui taikomos atitinkamos Sąjungos programos taisyklės arba visiems įnašams gali būti taikomas bendras taisyklių rinkinys ir gali būti prisiimamas vienas teisinis įsipareigojimas. Jei visi Sąjungos įnašai teikiami remiantis tinkamomis finansuoti išlaidomis, sudėtinė parama iš Sąjungos biudžeto negali viršyti visų tinkamų finansuoti veiksmo išlaidų ir gali būti apskaičiuojama proporcingai pagal dokumentus, kuriuose nustatytos paramos sąlygos.
2. Skyrimo procedūros pagal Programą, taikant tiesioginį arba netiesioginį valdymą, gali būti vykdomos bendrai su valstybėmis narėmis, Sąjungos institucijomis, organais, įstaigomis ir agentūromis, trečiosiomis valstybėmis, tarptautinėmis organizacijomis, tarptautinėmis finansų įstaigomis ar kitomis trečiosiomis šalimis (toliau – bendros skyrimo procedūros partneriai), jei užtikrinama Sąjungos finansinių interesų apsauga. Tokioms procedūroms taikomas bendras taisyklių rinkinys ir dėl jų prisiimami bendri teisiniai įsipareigojimai. Tuo tikslu bendros skyrimo procedūros partneriai gali suteikti Programai išteklių pagal šio reglamento 12 straipsnį arba tiems partneriams gali būti pavesta įgyvendinti skyrimo procedūrą, kai taikytina, pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 62 straipsnio 1 dalies c punktą. Vykdamas bendras skyrimo procedūras, bendros skyrimo procedūros partnerių atstovai taip pat gali būti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 153 straipsnio 3 dalyje nurodyto vertinimo komiteto nariai.

Programos asocijuotosios trečiosios valstybės

1. Programoje gali dalyvauti toliau išvardytos trečiosios valstybės, visiškai arba iš dalies prisijungdamos prie Programos, laikantis 3 straipsnyje nustatytų tikslų [...], taikomų toliau nurodytoms valstybėms:
 - a) Europos laisvosios prekybos asociacijos narėms, kurios yra Europos ekonominės erdvės narės, **pagal Europos ekonominės erdvės susitarime nustatytas sąlygas**, taip pat Europos mikrovalstybėms (**Andorai, Monakui, San Marinui ir Vatikanui**) **pagal atitinkamuose susitarimuose nustatytas sąlygas**;
 - b) stojančiosioms šalims, šalims kandidatėms ir potencialioms kandidatėms **pagal tu šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, protokoluose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir pagal Sąjungos bei tu šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas**;
 - c) Europos kaimynystės politikos šalims **pagal tu šalių dalyvavimo Sąjungos programose bendruosius principus ir bendrąsias sąlygas, nustatytus atitinkamuose bendruosiuose susitarimuose, protokoluose ir Asociacijos tarybos sprendimuose ar panašiuose susitarimuose, ir pagal Sąjungos bei tu šalių susitarimuose nustatytas konkrečias sąlygas**;
 - d) kitoms trečiosioms valstybėms **pagal konkrečiame tarptautiniame susitarime dėl trečiosios valstybės dalyvavimo bet kurioje Sąjungos programoje nustatytas sąlygas**.

2. **1 dalyje nurodytais** [...] [...] susitarimais dėl dalyvavimo Programoje [...]:

- a) užtikrinama tinkama Programoje dalyvaujančios trečiosios valstybės įnašų ir gaunamos naudos pusiausvyra;
- b) nustatomos dalyvavimo Sąjungos Programoje sąlygos, įskaitant finansinių įnašų į konkrečią programą, kuriuos sudaro veiklos įnašas ir dalyvavimo mokestis, ir bendro pobūdžio administracinių išlaidų apskaičiavimą;
- c) trečiajai valstybei nesuteikiami jokie su Programa susijusių sprendimų priėmimo įgaliojimai;
- d) garantuojamos Sąjungos teisės užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti savo finansinius interesus;
- e) kai aktualu, užtikrinama Sąjungos saugumo ir viešosios tvarkos interesų apsauga.

3. Taikant **2 dalies** d punktą, trečioji valstybė suteikia būtinas teises ir prieigą, kurių reikalaujama pagal reglamentus (ES, Euratomas) 2024/2509 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013, ir užtikrina [...], kad sprendimai, kuriais **pagal** SESV 299 straipsnį **asmenims, išskyrus valstybes** [...], skiriama piniginė prievolė, taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys, būtų vykdytini.

4. [...] **Atitinkamuose** susitarimuose, kuriais leidžiama dalyvauti įgyvendinant 3 straipsnyje nurodytą audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkretų tikslą, atsižvelgiama į atitinkamos valstybės audiovizualinio sektoriaus rinkos padėtį, be kita ko, tą sektorių reglamentuojančios tos valstybės teisinės sistemos panašumą į Sąjungos audiovizualinės žiniasklaidos *acquis* ir galimybę naudotis jos lygiavertėmis paramos sistemomis, visų pirma kitoms Europos valstybėms. Susitarimais, sudarytais su 1 dalies b punkte nurodytomis valstybėmis, reikalaujama, kad šios valstybės suderintų savo nacionalinę teisę su Direktyva 2010/13/ES, kad galėtų dalyvauti įgyvendinant audiovizualinio sektoriaus kategorijos konkretų tikslą.

Įgyvendinimas ir Sąjungos finansavimo formos

1. Programa įgyvendinama pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 taikant tiesioginį valdymą arba netiesioginį valdymą kartu su to reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytais subjektais.
- 2.** Sąjungos finansavimas gali būti teikiamas bet kokia pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 numatyta forma, visų pirma dotacijų, apdovanojimų, viešųjų pirkimų ir nepiniginio dovanojamo turto formomis.
- 3.** [Kai Sąjungos parama teikiama kaip biudžeto garantija arba finansinė priemonė, įskaitant atvejus, kai ji per derinimo operaciją derinama su negražintina parama, parama teikiama tik naudojantis EKF programa „InvestEU“ ir įgyvendinama pagal taikytinas EKF programos „InvestEU“ taisykles sudarant susitarimus dėl tos rūšies paramos pagal EKF programą „InvestEU“.]
- 4.** [Sąjungos parama biudžeto garantijos forma teikiama neviršijant Europos konkurencingumo fondo reglamente nustatytos didžiausios biudžeto garantijos sumos.]
- 5.** [Jei Programai naudojamosi EKF programa „InvestEU“, joje numatomi atidėjiniai biudžeto garantijai ir finansavimas finansinėms priemonėms, įskaitant atvejus, kai per derinimo operaciją tai derinama su negražintina parama.]
- 6.** Jei Sąjungos finansavimas teikiamas dotacijos forma, finansavimas pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 teikiamas kaip su išlaidomis nesusijęs finansavimas arba, prireikus, kaip supaprastintas išlaidų apmokėjimas. Finansavimas faktinių tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo forma gali būti teikiamas tik tuo atveju, jei veiksmo tikslų kitaip pasiekti neįmanoma.

- 7.** Taikant Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 153 straipsnio 3 dalį, vertinimo komiteto dalį arba jį visą gali sudaryti nepriklausomi išorės ekspertai.
- 8.** Subjektai, teikiantys paraiškas dėl finansavimo pagal Programos paprogramę „Kūrybiška Europa. Kultūra“, kurie per pastaruosius dvejus metus iš viešųjų šaltinių gavo daugiau kaip 50 % metinių pajamų, laikomi turinčiais būtinų finansinių, profesinių ir administracinių pajėgumų vykdyti veiklą pagal Programą. Iš jų nereikalaujama pateikti jokių papildomų tuos pajėgumus patvirtinančių dokumentų.

16 straipsnis

Tinkamumas finansuoti

1. Tinkamumo finansuoti kriterijai pagal Reglamentą (ES, Euratomas) 2024/2509 nustatomi siekiant remti 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimą ir taikomi visoms skyrimo procedūroms pagal Programą.
2. Vykiant skyrimo procedūras, kuriose taikomas tiesioginis ir netiesioginis valdymas, tinkamumo teikti arba gauti Sąjungos paramą kriterijus gali atitikti vienas ar keli iš šių teisės subjektų:
 - a) subjektai, įsisteigę kurioje nors valstybėje narėje [...] **arba su ta valstybe nare susijusioje užjūrio šalyje ar teritorijoje;**
 - b) subjektai, įsisteigę **Programos asocijuotojoje** trečiojoje valstybėje [...] [...];
 - c) tarptautinės organizacijos;
 - d) **išimties tvarka** – kiti subjektai, įsisteigę [...] trečiosiose valstybėse, kurios **nėra Programos asocijuotosios valstybės,** kai tokių subjektų [...] parama yra **tikrai būtina konkrečiau** [...] veiksmo **tikslams pasiekti,** [...] padeda siekti 3 straipsnyje nustatytų tikslų **ir atitinka Sąjungos interesus.**

3. Be to, kas numatyta Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse, šio reglamento 14 straipsnio 1 dalyje nurodytos **Programos asocijuotosios** [...] trečiosios valstybės atitinkamais atvejais gali dalyvauti Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 168 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytuose viešųjų pirkimų mechanizmuose ir gauti iš jų naudos. Valstybėms narėms taikytinos taisyklės mutatis mutandis taikomos **Programos asocijuotosioms** [...] trečiosioms valstybėms.
4. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 136 straipsnį, skyrimo procedūroms, turinčioms įtakos saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma susijusioms su Sąjungos ar jos valstybių narių strateginiu turtu ir interesais, taikomi apribojimai.
5. Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytoje darbo programoje gali būti papildomai patikslinami šiame reglamente nustatyti tinkamumo finansuoti kriterijai arba gali būti nustatomi papildomi tinkamumo finansuoti kriterijai konkrečioms veiksmams.
6. Europos nacionalinių lygybės įstaigų tinklui (EQUINET) gali būti skiriama dotacija veiklai neskelbiant kvietimo teikti pasiūlymus, kad būtų padengtos su EQUINET nuolatine darbo programa susijusios išlaidos.

17 straipsnis

Darbo programa

1. Programa įgyvendinama Reglamento (ES, Euratomas) 2024/2509 110 straipsnyje nurodytomis darbo programomis. Darbo programose, kai taikytina, nustatoma veikla, įgyvendintina naudojantis EKF programa „InvestEU“, ir susijusios Sąjungos paramos sumos.
2. **Komisija darbo programas priima įgyvendinimo aktais. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 17a straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.**

17a straipsnis

Komiteto procedūra

1. **Komisijai padeda komitetas (toliau – „AgoraEU“ komitetas). Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.**
2. **Komitetas rengia tam tikros sudėties posėdžius konkreitiems klausimams, susijusiems su atskiromis Programos paprogramėmis, spresti.**
3. **Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.**

VII SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

18 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentai (ES) 2021/692 ir (ES) 2021/818 panaikinami nuo 2028 m. sausio 1 d.

19 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Šis reglamentas neturi poveikio susijusių veiksmų tęsimui ar keitimui iki jų užbaigimo pagal Reglamentą (ES) 2021/692 ir Reglamentą (ES) 2021/818, kurie toliau taikomi tiems veiksmams tol, kol jie bus užbaigti.
2. Programos finansinio paketo lėšomis taip pat gali būti finansuojamos techninės ir administracinės pagalbos išlaidos, būtinos siekiant užtikrinti perėjimą nuo priemonių, patvirtintų pagal Reglamentą (ES) 2021/692 ir Reglamentą (ES) Nr. 2021/818, prie šios Programos.

20 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2028 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje,

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė